

# הישן תחת המטה פרק שני סוכה כד.

## עין משפט נר מצוה

יח א מ"י פ"ו מהל'  
טומאת מת ה' ד:

### רבינו הנאל

ושנין איפוך ואימא הכי, הא מתני' דקתני אוכלת בתרומה, ר' יהודה היא דלא חייש למיתה, והאי דקתני אסור לאכול, ר' מאיר מאיר דחייש למיתה. דתניא עשאה לבהמה פוסל ור' יהודה מכשיר. ואסיקנא ר' מאיר למיתה דאסור לאכול, ר' מאיר דחייש, ואסיקנא לר' יהודה, לעולם לא חייש למיתה, ואמאי אסר בין פ"י מי יברר לנו כי דר"א היין הנשאר הוא התרומה והמערער, שמא אותו ששתה הוא היה התרומה והמערער. וכבר פירשנוהו בשחיטת חולין ובכמה מקומות, לפיכך לא הארכנו בה עכשיו. וזה שאמר לכשיבקע הנוד, אם ישאב וישתה הוא שותה טבלין שכבר נקדע הנוד, אבל כל זמן שהנוד קיים אינו טבלין, דאמרין הנה התרומה והמערער בנוד. (הא דתנן ביום הכיפורים ר' יהודה אומר אף אשה אחרת מתקנין יעקב וברן. פ"י הבהמה מחיבה בידי שמים היא, ועמידתה ברוח היא.

ה' נהלה דל"ל לעברו דר"מ קאמר והא דתני ור'.

בין ירדו ללא ירדו ומיהו טעם זה לא יתכן גבי אס זבא חסם נמי מתני' התם ככל ענין ומשיז ליה צריכה והא דפריך צמרוזה (ב"ק דף ט"ז:) דר' יוחנן אדר' יוחנן צההיא דכל המתקטט וצההיא דלחין שחלקו לקוחות הן ולא מחלק בין זו לזו משום דכל המתקטט מזכר דצריז צפירוש<sup>ט</sup> וסומקן להחזר ע"י תאלון ינחא ליה לנמיר לעולם דכל הנלקט כדקמני ועוד ינחא ליה לנמיר לעולם לא תיפוך ועוד דאפי' הוה מחלק אכתי קשה ליה מההיא דלמיר ר' יוחנן צריש כל הגט (גיטין דף כה.) אף אחרון אינו פוסל משום דאין צריה אע"פ שמצבר צדציו כשאומו ר' ארז שאלה אגרש זו ומיהו כי מוקנין צריש כל הגט צרי מילי דר' יוחנן הוה ליה לנמיר צריכותא דמההיא דלקוחות הן לא הוה שמעיין דאף אחרון אינו פוסל מטעם דפרישית ועוד יש לומר דהא דדייק ליה לרבי יהודה צריה מיהא דלכי מיית הו גיטא היינו משום דמוקי פרק מי שאלון (שם דף עג.) צלומר מעת שאני צעולם דהיינו שעה אחת קודם מיתתו שלא היתה השעה מצוררת ולצופק כשמת אמרי' הוצר הדבר שאותה שעה אחת היתה ולפי טעם זה אין לדקדק מדשמואל ומכל מקום פ"י הקונט' אמת דהא צריש כל הגט (שם דף כה.) צההיא דרבינו צועלן ע"מ שירלה אבא וצההיא דכל מערבין (עירובין דף לו:) צההיא דאס זבא חסם לנזרת אע"ג דהו תנאי משמע דלא מהני למאן דלית ליה צריה ואס תלמר דהכא לא חייש ר"מ למיתה וצפרק ארצבה אחין (ביבמות דף כו.) תנן ד' אחין שנים מהן שזואין שתי אחיות ומתו השואים אחיות הכי אלו חולות ולא מתיצבות ומפרש התם בגמרא משום דקסבר אסור לצטל מלות יבמין דלילמא אדמייעס חד מיית אידך וקצטלת מלות יבמין וההיא משנה רבי מאיר כדמוכח צפ"צ דיצמות (דף יט.) משום דסתם מתני' ר"מ ויש

רבי יהודה ורבי יוסי ור' שמעון אוסרין איפוך ר"מ חייש למיתה ור' יהודה לא חייש למיתה דתניא עשאה לבהמה דופן לסוכה ר"מ פוסל ורבי יהודה מכשיר קשיא דרבי מאיר אדרבי מאיר אמר לך ר' מאיר מיתה שכיחא בקיעת הנוד לא שכיחא אפשר דמסר ליה לשומר קשיא דרבי יהודה אדרבי יהודה מעמא דר' יהודה לאו משום דחייש לבקיעת נוד אלא משום<sup>ט</sup> דלית ליה ברירה ולא חייש ר' יהודה לבקיעת נוד והא מדקתני<sup>ט</sup> סיפא אמרו לו לר' מאיר אי אתה מודה שמה יבקע הנוד ונמצא זה שותה טבלים למפרע ואמר להו לכשיבקע מכלל דחייש רבי יהודה לבקיעת הנוד התם ר' יהודה הוא דקאמר לרבי מאיר לדידי לית לי ברירה אלא לדידך דיש ברירה אי אתה מודה דשמה יבקע הנוד אמר ליה לכשיבקע ולא חייש רבי יהודה למיתה והא תנן ר' יהודה אומר אף<sup>ט</sup> אשה אחרת מתקנין לו שמה תמות אשתו הא איתמר עלה אמר רב הונא בריה דרב יהושע מעלה עשו בכפרה בין למאן דאמר שמה תמות בין למאן דאמר שמה תברח מדאורייתא מוחיצה מעליא היא ורבנן הוא דגורו בה אלא מעתה לרבי מאיר תטמא משום גולל אלמה תנן<sup>ט</sup> רבי יהודה ממטמא משום גולל ורבי מאיר מטהר אלא אמר רב אחא בר יעקב קסבר ר"מ כל מוחיצה שעומדת ברוח אינה מוחיצה איכא דאמרי אמר רב אחא בר יעקב קסבר רבי מאיר כל מוחיצה שאינה עשויה בידי אדם אינה מוחיצה מאי בינייהו איכא בינייהו דאוקמה בנוד תפוח למ"ד מוחיצה עומדת ברוח אינה מוחיצה הרי עומדת בידי אדם הרי

לומר דלכילי עלמא חיישי' התם למיתה דלאחר שייבס לאחת פעמים שממתין השני זמן גדול מלחלון ומלייצס וחיישין שמה ימות צינתיא אבל שמה ימות בזמן מועט לא חיישין צקיעת הנוד דהכא וא"ת והא לא חייש ר"מ לשמה מת דזמן מצרובה צפרק כל הגט (גיטין דף כה.) דקתני בת ישראל הנשואה לכהן והלך צעלה למדינת הים אוכלת בתרומה צחוקת קיים ואצ"י לא מפליג התם בין שמה מת לשמה ימות וסוגיא דשמעתין דפרק שני דיצמות כאצ"י דמשמע דקיבלה אצ"י מצרובה וי"ל דאצ"י מדמה פרק כל הגט חששא דשמה מת דזמן מצרובה לשמה ימות לאלתר דמאן דחייש להאי חייש אצל פשיטא דלא לגמרי מדמי שמה מת לשמה ימות לאלתר דהא רבי יהודה דחייש לשמה ימות לאלתר גבי צקיעת הנוד ואס תימני לומר דחייש נמי לשמה מת לאלתר א"כ אשת כהן שינא צעלה מפתח ציתה לא תאכל בתרומה מכיון שנתעלם צעלה מעיניה וצריך שיהא צעלה תמיד לפניו צעשה שהיא אוכלת: רב"י יהודה ורבי יוסי ור"ש אוסרין. הא צדעי לנמיר צשמעתין וצעירובין (דף לו:) וצגיטין (דף כה.) וצמרוזה (ב"ק דף ט"ז.) טעמא דר' יהודה משום דלית ליה צריה אע"ג דקתני צהדיא משום צקיעת הנוד דכוותי' אשכחן טובא שאין הגמרא חושב עיקר טעם המפורש צמשנה פרק התערובות (נכחם דף ע"ג.) גבי אצרי תמימה שנתערבו צאצרי צעל מוס וצפרק שלישי דשצבות (דף כ"א:) גבי צבועה שלא אוכל ואכל כל שהוא חייב צברי ר"ע וצפרק שני דמכות (דף י"ז.) גבי כמה יאכל מן הטבל ויהא חייב ר' שמעון אומר כל שהוא וא"ת אי רבי יהודה לית ליה צריה אלמא צכירה ליה כר' יוחנן צריש כל הגט (גיטין דף כה.) וצפרק מעשר צהמה (צבורות דף לו.) דאמרין האחין שחלקו לקוחות הן ומחזירין זה לזה ציובל אס כן היאך מלא ידיו ורגליו צצית המדרש דלא משכתא דמייתי צבורים אלמא חד צר חד עד יהושע צן נון וצצפרק הציובל (ב"ק דף ג.) אית ליה לר' יהודה קנין פירות לאו קנין הגוף דמי גבי דין יוס או יומים וכן נמי לר' יוסי דמספקא ליה התם אי קנין הגוף דמי או לאו והכא לית ליה צריה וכי האי גוונא דייק צסוף השולל צגיטין (דף מה.) וי"ל דמדנין יוס או יומים אין ללמוד צעלמא אלמא גבי מילי דעמד לחוד דהתם כתיבי קראי דכספו ותחת ידו ומיהו עממא לא מייתי לה צהשולח לה מייתי ההיא דשדה אחוה ועוד יש לומר דדוקא ר' יוחנן הוה דאית ליה איה סברא דמשום דלקוחות הן מחזירין זה לזה אצל איך אמוראי דהו אמרי דאע"ג דאין צריה אין מחזירין כדקאמר' צריש כל הגט (שם דף כה.) וצפרק מעשר צהמה (צבורות דף ע"ג.) דמכר הוה דלמר רחמנא דליהדר' ציובל ירושה ומתנה לא ור' יוחנן לא קשיא מצרי יהודה דהוה מפרש טעמא משום צקיעת הנוד מיהו לא יתכן טעם זה לר' יוסי דע"כ לית ליה כמו שאפרש וא"ת דהכא לית ליה לר' יוסי צריה וצפרק מי שאלון (גיטין דף עג.) אית ליה צריה דתנן ר' יוסי אומר מגורשת ואינה מגורשת ולכי מיית הו גיטא ולמאן דמחלק צריש כל הגט (שם דף כה.) בין תולה צדעת עצמו לתולה צדעת אחרים ינחא ורצא דלא מפליג התם מפרש טעמא<sup>ט</sup> (משום צקיעת הנוד ורצה מפרש טעמא) פרק ככל מערבין (עירובין דף לו:) משום צצעין ראשית ששירה ניכרין ומיהו אכתי קשה דצפרק ככל מערבין (שם) משמע דלית ליה צריה לר' יוסי גבי מעשר שיש לי צצית מחולל על סלע שעתה צדי מן הכיס ר' יוסי אומר לא חילל ויש לחלק משום צצההיא דמי שאלון הדבר עומד להתצבר צדואי שרי או יחיה או ימות ויש ליה צריה טפי מההיא דסלע שעתה צדי מן הכיס שמה לא יתצבר הדבר לעולם דכי האי גוונא נוכל לתרן דשמואל אדשמואל:

תלמוד

אוסרין. ואמרין גורה שמה יבקע הנוד ולא יבא לדי צריה ונמצא שמה טבלים. אלמא ר' יהודה חייש לבקיעת הנוד וכל שכן למיתה אדם ור' מאיר לא חייש: איפוך. לא שנינו אצ"י כדקאמר' אלא אפכא שנינו אצ"י הא דלא חייש ר' יהודה והא דחייש ר"מ ולא מהלוקא יין שנינו אצ"י אלא מהל דסוכה דר' יהודה לא חייש ור' מאיר חייש: קשיא דרבי מאיר. צקיעת נוד אצ"י מאיר דסוכה: דלית ליה צריה. ואפי' אינו צקיע אסור: לכשיבקע. ניין צדבר כלומר דלא חיישין לה: מתקנין לו. מומנין לכהן גדול מערב יוה"כ: שמה טמא אסור. וכתיב (ויקרא טו) וכפר צעדו וצעד ציתו ציתו זו היא אשמו: צכפרה. צכפרת יוס הכפורים עשה זו מעלה זו שחשש צה צמדי דלא חייש צעלמא: וצפריין בין למ"ד טעמא דר' מאיר משום שמה תצרח בין למ"ד משום מאיר דמדאורייתא מוחיצה היא ורבנן גור שמה תצרח או תמות מינא גבי סוכה מצוי וציראות דר' מאיר לחומר' אצל גבי גולל ר' מאיר מקיל וכיון דמדאורייתא צטיל היאך יכול לטהרו מידי טומאת גולל אלמה תנן צעירובין דבר שיש צו רוח חיים טעמא משום גולל ור' מאיר מטהר. וה"ה דמני למיפרך ממתנימא דלעיל דקתני ולא גולל לקצר אלא טעמא מומני' אלימא ליה לאקשוי ועוד משום דקתני מטהר צהדיא לשון קולא: רוח חיים לאו צדי אדם הוה שרי אין רוח צידו לנפשו: העומדים צרות. על ידי רוח: לאו מוחיצה היא. דעיקר עמידתה דבר שאין צו ממש הוה: דאוקמה צנוד ספות. סמך הדופן על הנוד תפוח צרות: הרי

שמה יבקע הנוד. והוצר שלא היה עומד לצד לדי הפרשה ושהה טבלים למפרע (חולין י"ד) שהרי לא הוצר לה הפרשה התרומה משום (גיטין כ"ו.) לכשיבקע. ענין צדבר לחומר, כלומר דלא חיישין להי' דלא שפית, דאי צפי מסר ליה לומר (עירובין לו:) וכתיב חולין י"ד) שפית לדי כך והאי טבלים שמה אצל אין לחוש לכך דלא שפית יבקע (גיטין כ"ו.) מטמא משום גולל. אס עשאו גולל לקבר טעמא לעולם צהאכל כמה עצמו ואפילו יטל משם דמניא צפרק צהמה המקשה (חולין ע"ג.) וכל אשר יגע על פני השדה לרבות גולל ודופק (עירובין י"ט.) ור' מאיר מטהר. וטעמא דר' מאיר מפתח מסכת סוכה (כ"ח) משום דקסבר כל מוחיצה העומדת כרות חיים אינה מוחיצה (עירובין י"ט.)

א) ועירובין לו: וש"נ,  
ב) נסח לו: וש"נ, א) יומא  
ג. ד. ד. עירובין טו. ע"ש,  
ד) רש"י, א) רש"י,

### מוסף רש"י

שמה יבקע הנוד. והוצר שלא היה עומד לצד לדי הפרשה ושהה טבלים למפרע (חולין י"ד) שהרי לא הוצר לה הפרשה התרומה משום (גיטין כ"ו.) לכשיבקע. ענין צדבר לחומר, כלומר דלא חיישין להי' דלא שפית, דאי צפי מסר ליה לומר (עירובין לו:) וכתיב חולין י"ד) שפית לדי כך והאי טבלים שמה אצל אין לחוש לכך דלא שפית יבקע (גיטין כ"ו.) מטמא משום גולל. אס עשאו גולל לקבר טעמא לעולם צהאכל כמה עצמו ואפילו יטל משם דמניא צפרק צהמה המקשה (חולין ע"ג.) וכל אשר יגע על פני השדה לרבות גולל ודופק (עירובין י"ט.) ור' מאיר מטהר. וטעמא דר' מאיר מפתח מסכת סוכה (כ"ח) משום דקסבר כל מוחיצה העומדת כרות חיים אינה מוחיצה (עירובין י"ט.)